

Poznanie wartości hodowlanej leśnego materiału podstawowego przez testowanie potomstwa

Proponowany do realizacji projekt przez konsorcjum pod kierunkiem IBL jest konsekwencją zadań nakreślonych w „Programie testowania potomstwa drzewostanów wyselekcjonowanych (WDN), drzew matecznych (DD), plantacji nasiennych (PN) i plantacyjnych upraw nasiennych (PUN). Projekt jest kontynuacją prac nad testowaniem potomstwa drzew leśnych na mocy zarządzenia Dyrektora Generalnego, jest on realizowany w ramach całościowego „Programu zachowania leśnych zasobów genowych i hodowli selekcyjnej drzew leśnych na lata 2011-2035”.

Celem testowania potomstwa drzew leśnych w hodowli selekcyjnej jest podniesienie wartości genetycznej leśnego materiału rozmnożeniowego, który jest wykorzystywany w gospodarce leśnej. Testowanie jest nierozdzielalną częścią strategii selekcyjnej realizowanej w ramach programu określonego do 2035 roku. Podjęcie tych prac oznaczało wykorzystanie nowoczesnych metod selekcji genotypowej i odejście od fenotypowego wyboru jako jedynej metody selekcji. Dotychczas poniesiono bardzo duże nakłady na założenie 201 powierzchni testujących dla czterech gatunków drzew leśnych. Na obecnym etapie po ocenie doświadczeń zebranych przez 15 lat realizacji projektu proponujemy przede wszystkim skapitalizować potencjał drzemający i nie wykorzystany dotychczas w pełni w zgromadzonych dotychczas danych.

Rzeczowy zakres II etapu „Programu” na lata 2016-2025 został ramowo określony przez zespół powołany przez DGLP przed czterema laty. Wymaga on adaptacji do obecnych warunków i ustalenia priorytetów realizacji „Programu”. Obecnie wiadomo, że przyjęcie początkowego założenia o przetestowaniu całości dostępnego LMP służącego do produkcji LMR kategorii drugiej i trzeciej jest niecelowe i nieefektywne ekonomicznie. W następnym etapie proponowane są nowe działania jedynie dla kategorii trzeciej „kwalifikowany” dla sosny zwyczajnej i modrzewia europejskiego. W badaniach tych na początku określone zostaną cele częściowe testowania nowo zakładanych powierzchni i sposób ich praktycznego wykorzystania. Prace będą dotyczyły przede wszystkim:

- prowadzenia powierzchni oraz pomiarów i obserwacji na założonych do 2020 r. powierzchniach testujących (powierzchnie z bukiem, jodłą, sosną i świerkiem),
- ustalenia priorytetu prac dla dwóch populacji hodowlanych modrzewia europejskiego (modrzew sudecki i modrzew polski) i włączeniu ich do programu testowania drzew matecznych,
- wybór uzupełniającego zestawu drzew matecznych dla z regionów pochodzenia So30, So33, So50, So51 i So52 i włączenie go w testowanie potomstw drzew matecznych poza dotychczasowymi regionami testowania
- wyboru powierzchni pod uprawy testujące, dla każdego zestawu po 6 powierzchni, razem 18.
- nadzoru nad produkcją sadzonek,
- opracowywania planów powierzchni testujących,
- udziału w zakładaniu powierzchni testujących,
- bieżących pracach oraz pomiarach i obserwacjach na nowo założonych powierzchniach,
- opracowywania wyników pomiarów i obserwacji,
- aktualizacji informacji o przetestowanej bazie nasiennej (baza danych),
- przygotowywaniu danych do rejestracji poszczególnych obiektów w kategorii „przetestowany”,
- promocji wykorzystania wyników testowania przez publikacje, seminaria naukowe i spotkania z leśnikami praktykami.

Świadome wykorzystanie w gospodarce leśnej leśnego materiału rozmnożeniowego wybranego w wyniku testowania będzie skutkować wzrostem produktywności nowo zakładanych upraw oraz podwyższoną stabilnością drzewostanów, co jest bardzo istotne w warunkach obserwowanych zmian klimatycznych. Efektem testowania będzie również opracowanie zasad racjonalnego wykorzystania

bazy nasiennej przez określenie obszaru możliwego transferu przetestowanego materiału opartego na podstawach genetycznych